

„Privatūs miškai – svarbus biokuro šaltinis Lietuvoje: galimybės ir iššūkiai“

Pranešėjas:

dr. Algis Gaižutis

*Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacijos (LMSA) pirmininkas
Vilniaus universiteto Ekonomikos ir Verslo administravimo f-to docentas*

*Konferencija „Kuo šildysimės ateinantį šildymo sezoną ir ateityje“
2023 -04-14, LR Seimo Konstitucijos salė, Vilnius.*

Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacija
Forest and Land Owners Association of Lithuania

Trumpai, ką kalbėsiu:

- **Miškų ištekliai turi būti prieinami** panaudojimui ne vien teoriškai, tačiau ir **ekonomiškai**;
- Privataus miškų ūkio **ypatumai**;
- **Ar tikrai valdžia yra suinteresuot didinti biokuro pasiūlą**, nes konkretūs veiksmai yra tikslingai nukreipti biokuro pasiūlos mažinimui?
- **Ką reiktų daryti?**

DEKLARUOJAMA: valstybės prioritetas yra užsitikrinti stabilų vietinio biokuro tiekimą šalies energetikos sektoriui.

PRIEŽASTYS:

- 1) Nutrūko biokuro importas iš Baltarusijos – susidaręs trūkumas **~1 mln. m³/metus;**
- 2) Pradedama veikti Vilniaus kogeneracinės jėgainės biokuro jėgainė, kurios poreikis **~700 tūkst. m³/metus.**

SPRENDIMAI?

- AM pavedimas VĮ “Valstybiniai miškai” tiesiogiai tiekti dalį biokuro rinkai, tačiau, tai visiškai nesprendžia biokuro apimčių tiekimo didinimo...
- O daugiau kas teigiamo padaryta ???

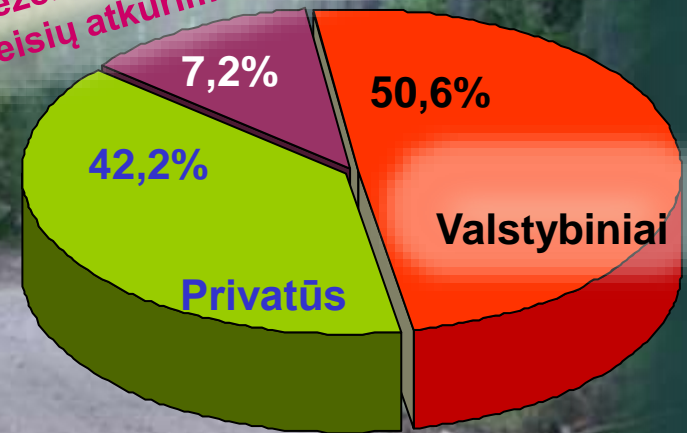
DILEMA...

● - **Kiek** iš (privačiuose) miškuose esamų išteklių yra ne teoriškai, bet **EKONOMIŠKAI pasiekiami** miško savininkui?

Rezervuoti nuosavybės
teisių atkūrimui miškai

Realūs valdžios sprendimai:

- **Didėja ribojimai medienos tiekimui iš ūkinių miškų** – t.y. dėl priimamų ribojimų didėja tiekiamos žaliavos savikaina ir ateityje mažės tiekimo apimtys;
- Lietuva **nutraukė ES BŽŪP paramą miško ruošos technikos įsigijimui** (tame tarpe ir biokuro gamybai);
- Lietuva **ženkliai sumažino ES BŽŪP paramą miško įveisimui** Miškų veisimas prisidėtų prie biokuro tiekimo potencialo didinimo ateityje (tačiau 2022 m. privatūs savininkai įveisė tik 250 ha naujų miškų, kai prieš dešimtmetį - 4000 ha per metus);
- Lietuva **priima sprendimą drausti trumpos rotacijos želdinių augintojams deklaruoti trumpos rotacijos želdinius** ES tiesioginėms plotinėms išmokoms už auginamas žemės ūkio kultūras gauti;
- Lietuvoje “de facto” buvo įveista apie 8000 ha plantacinių miškų, kurių tikslas užtikrinti intensyvų ūkininkavimą ir medienos žaliavos tiekimą. Tačiau per „klaidą” **jie buvo priskirti tradiciniam ūkiniam miškams;**
- **Ir t.t.....**

Miško savininkų tipai:

- MIŠKO VERSLININKAS

Didelė miško valda; miškas – ilgalaikė investicija, pastoviai tiekianti medieną ir pajamas; būdinga miško valdų plėtra ir intensyvus miškininkavimas

- ŪKININKAS – MALKAUTOJAS

Mediena – asmeninėms reikmėms tenkinti; naudojimas daugiatiksliis, tęstinis, tačiau nedidelio intensyvumo

- GAMTOS MYLĖTOJAS

Miškas suprantamas kaip rekreacija, aplinkosauga; tikslas saugoti mišką būsimoms kartoms; naudojimas mažo intensyvumo tikslu gerinti sanitarinę būklę; dažnai miško kirsti neketinama

- EPIZODINIS MIŠKININKAUTOJAS

Mažos valdos; neišreikšti miškininkavimo tikslai; miško naudojimas siekiant pelno arba atliekant privalomus darbus; laukiama progos pelningai parduoti

[-??? kiti...]

Pagal dr.M.Kavaliauską, dr.V.Bruką, dr.G.Mozgerį ir A.Stanislovaitį, 2015

Biokuro/malkų ruošos iššūkiai:

➤ Iki 2022 m. buvo **nuostolinga** gamyba... Kainos išaugo, vėl pradėjo kristi tačiau ir sąnaudos padvigubėjo... **Atsirado ekonominių paskatų, kurios vėl pradingsta.**

TAČIAU:

➤ Pertekliniai aplinkosauginiai/miškininkystės **suvaržymai/draudimai** ir jų pagrindu- su sveika logika prasilenkianti **veiklos kontrolė ir didžiulės baudos** „už žalą gamtai“ bei ekonominės sankcijos.

➤ **Baudžiamojo pobūdžio mokestinis reguliavimas – 5 proc.** įmoka nuo galutinės pardavimo kainos

➤ **Skatinamojo pobūdžio priemonių nebuvimas** biokuro/malkų gamybai

➤ **Technologinių sąlygų** biokuro rinkimui ir sandėliavimui **problemos**

Rezultatas- atgrąšymas nuo darbų miškuose.

Situacija- užšlamštinti miškai

VALSTYBĖS ĮMONĖ
**VALSTYBĖS
 ŽEMĖS FONDAS**

KAIP TINKAMAI SUTVARKYTI APLEISTAS ŽEMES

SUSIPAŽINTI

su apleistos žemės plotu, nustatyti nuosavybės teisę priklausantiame žemės sklype.

Tai galima padaryti internetiniuose portaluose: www.regia.lt www.geoport.lt

APŽIŪRETI

vietovėje esamą situaciją ir įvertinti, ar augantys medžiai atitinka saugotinių medžių ir krūmų nustatytus kriterijus, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio paskirties žemėje, priskiriami saugotiniams.

Pageidaujant kirsti, persodinti ar kitaip pašalinti saugotinius medžius ir krūmus, esančius nuosavybės teisę valdomame žemės sklype, reikia gauti **savivaldybės (seniūnijos) leidimą**.

KREIPTIS

Į Valstybinę miškų tarnybą dėl ne miško žemės apaugusios medžių savaiminukais įtraukimo į miškų valstybės kadastrą, jeigu žemės sklype auga seni medžiai, kurių vidutinis amžius nuo **20 metų**

SUSITVARKIUS

apleistų žemių plotus, **BŪTINA NEDELSIANT** informuoti Valstybės žemės fondą. Tai galima padaryti keliais būdais:

užregistruoti pranešimą www.geoport.lt/az;

parašyti elektroninį laišką apleistoszemes@vzf.lt.

pateikti užklausą www.vzf.lt/apleistoszemes/kontaktai;

paskambinti 8 682 36302

INFORMUOTI

Valstybės žemės fondą, jeigu žemės sklypui atlikti kadastriniai (geodeziniai) matavimai, nustatant žemės sklypų ribų posūkio taškų koordinates valstybinėje koordinacijų sistemoje bei buvo atnaujinti žemės sklypo kadastro duomenys ir apleistų žemių plotai buvo pažymėti kaip **kitos žemės naudmenos** (krūmai, želdiniai, pelkės, pažeista, nenaudojama).

REKOMENDUOJA

- Jei savaiminukų vidut.amžius >20 metų- **įtraukti į Miškų valstybinį kadastrą**
- Jei jaunesni:
 - **Pašalinti**, atkuriant gerą agrarinę būklę;
 - Atlikus geodezinius, **pakeisti į kitas naudmenas.**

<https://www.vzf.lt/apleistoszemes/>

Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacija
 Forest and Land Owners Association of Lithuania

Nenaudojamos (apleistos) žemės dilema

**Išguiti dirbantį žmogų iš miško
lengviau, nei prisikviesti atgal**

Ačiū už dėmesį !

El.paštas: algis@forest.lt

Išsamiau: www.lietuvosmiskai.lt

Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacija
Forest and Land Owners Association of Lithuania